

Tijdschrift voor Tandheelkunde

MEI 1936

XLIII JAARGANG AFLEVERING 5

REDACTIONEEL GEDEELTE

„DE TOEKOMST DER ACADEMISCH GEGRADUEERDEN”

Dezer dagen verscheen het rapport van de „Commissie ter bestudeering van de toenemende bevolking van Universiteiten en Hoogescholen en de werkgelegenheid voor academisch gevormden”, dat is uitgedijd tot een boekdeel van niet minder dan 624 bladzijden en waarvan een ieder die het ook maar vluchtig doorbladert, onmiddellijk zal constateeren dat het een schat van gegevens bevat, die het alleen al daardoor maakt, tot een bron van informatie van ongemeene waarde voor een ieder die in dit onderwerp belang stelt.

Het rapport is een wel zeer geslaagd resultaat van de verheugende samenwerking van Regeering, Universiteiten en Organisaties der academische beroepen, dat een aanwijzing moge zijn van wat op deze wijze te bereiken valt!

Wanneer wij weten, dat het aantal studenten is toegenomen van 1404 in 1880, tot 5069 in 1915 en tot 13.675 in 1935 dan zal het voor een ieder duidelijk zijn dat deze stijging buiten elk verband staat met de toename der bevolking en dat hier derhalve problemen moeten zijn ontstaan, waaraan men vroeger nimmer heeft behoeven te denken.

Dit feit, gevoegd bij de omstandigheid dat ons land een toestand van economisch verval meemaakt als nog niet is voorgekomen, maakt het begrijpelijk dat ook in de kringen

der academici een noodtoestand is ontstaan, waaraan het de hoogste tijd is de aandacht te wijden.

Dit te meer omdat — hoezeer men helaas ook gewend moge raken aan de onrustbarende werkeloosheid in alle takken van handel, nijverheid en bedrijf — het ontstaan van een groote groep werklooze intellectueelen voor een land gevaren oproept van nog andere aard dan de economische en de moreele ellende alleen!

Wat een intellectueel proletariaat in verarmde landen voor onheil kan stichten heeft de ervaring in de laatste decennia ons te duidelijk laten zien, dan dat wij hiervoor de oogen kunnen sluiten.

En dit alles geldt a fortiori voor de z.g. „vrije” beroepen, waar de enkeling gewapend met de bul die hem bepaalde rechten toekent — geneigd zal zijn die rechten niet alleen te gebruiken, maar ook te gaan *misbruiken*, wanneer de honger hem daartoe gaat nopen! Deze rechten konden van oudsher zonder eenig bezwaar worden toegekend, zoolang de ervaring leerde dat van de tradities der academici niet werd afgeweken, tradities die meebrachten een hoog verantwoordelijkheidsgevoel en daarmee gepaard gaand plichtsbesef. De weinige uitzonderingen waren er dan slechts om den regel te bevestigen!

Een en ander bracht mede het groote vertrouwen, door het publiek in de beoefenaren dier vrije beroepen gesteld, welk vertrouwen een onmisbare voorwaarde moet worden geacht voor een normaal functioneeren van zeer belangrijke maatschappelijke levensgewoonten.

Men denke zich slechts in wat de gevolgen zouden zijn van een principieel wantrouwen in de onafhankelijkheid en eerlijkheid van de adviezen van den advocaat, geneesheer etc. om te begrijpen tot welke een moreele diepte een volk dan zinken zou!

Wie nu verwachten zou, dat de Commissie aan het einde van haar rapport een aantal voorstellen zou doen om aan de gesignaleerde toestanden een einde te maken, zou bedrogen uitkomen; zij bepaalt zich tot *beschouwingen* over de verschillende mogelijkheden. En wie aandachtig gelezen heeft zal dit begrijpen want — gegeven de vanzelfsprekende uitge-

breidheid der Commissie en de vogels van zeer diverse pluimage waaruit zij was samengesteld — kon van concrete conclusies en voorstellen bij voorbaat geen sprake zijn.

De taak der Overheid zal het zijn om uit de hier verzamelde gegevens en beschouwingen datgene te destilleeren wat voor een snelle verbetering (van *oplossing* zal wel niet gesproken kunnen worden) dienst zal kunnen doen.

Onder die maatregelen vallen dan: eventuele wijziging van de toelating en eischen aan de scholen van middelbaar en voorbereidend academisch onderwijs, verhooging van collegegelden (al of niet gepaard gaande met ruimere verstrekking van studiebeurzen), contingenteering van het aantal studenten, selectie tijdens de eerste studie jaren en verzwaring der academische studie.

Men ziet er is „embarras du choix”, te hopen valt alleen dat er ook werkelijk iets gebeuren gaat. Want als wij — naast de schetsing van den bestaanden toestand lezen (blz. 597), dat voor de volgende vijf jaren, „*het aanbod van afgestudeerden bijna tweemaal zoo groot is als de behoefte der maatschappij aan universitair geschoolde arbeidskrachten*” dan lijkt elk commentaar verder overbodig.

Voor de groep der tandartsen is de verhouding van vraag en aanbod, met die der chemici en pharmaceuten *zelfs meer dan driemaal zoo groot!*

Van 1900 tot 1935 is het aantal practiseerende tandartsen gestegen van 169 tot 1032, terwijl voor de volgende vijf jaren op een aantal van \pm 500 nieuw afgestudeerden zal moeten worden gerekend.

In het hoofdstuk, dat de tandheelkunde behandelt, komt de desbetreffende Subcommissie tot de conclusie dat een vooronderzoek der studenten, een verzwaring der theoretische studie en een verdubbeling van collegegeld voor hen die in het eerste studie jaar niet voldoende blijken van bekwaamheid geven gewenscht is.

Wanneer inderdaad de Regeering in verband met het bovenstaande, maatregelen van algemeene en bijzondere aard gaat treffen om de overbevolking aan de Universiteiten. en dus ook in de academische beroepen, tegen te gaan, dan

valt toch te vreezen dat het beoogde resultaat zich te laat bemerkbaar zal maken om sommige van de al reeds dreigende misstanden in de „vrije” beroepen te kunnen voorkomen.

Gezien de hierboven aangeduide gevolgen van een „zakken” van de gangbare ethiek dier beroepen, lijkt het derhalve uitermate gewenscht, om — los van de maatregelen als in dit rapport bedoeld — naar middelen te streven om het vertrouwen in die beroepen hoog te houden.

Het wil ons voorkomen dat dit alleen dan mogelijk is, wanneer voor artsen, tandartsen, dierenartsen en pharmaceuten een regeling wordt getroffen, waardoor de handelingen der individueele beoefenaren dier beroepen onder eenzelfde vorm van toezicht worden gesteld als sinds lang voor de juristen het geval is.

De medische tuchtwet in haar huidigen vorm (die trouwens alleen de beide eerste groepen bestrijkt) biedt daartoe onvoldoende waarborg.

Een nieuwe regeling of een afdoende wijziging der bestaande wet lijkt wel zeer geboden!

N.